

Earste algemiene list fan kompjûterbegripen foar de Fryske taal

De list hat - sûnt 1996 - stal krige troch it wurk en it weromwurd fan tal fan oersetters en neilêzers fan kompjûterprogramma's. Oant en mei 2003 waarden de begripen fan de list foarlein oan it Taalburo fan de Fryske Akademy. Dat krige by taalkundige tûkelteammen it lêste wurd.

By it gearstallen fan de list hat de klam altyd lein op in trijetal punten:

1. it Frysk as kommunikaasje taal;
2. de funksje fan it ûnderdiel / it begryp;
3. de streekjochte oersetting út it Ingelsk wei nei it Frysk ta.

Jo fine de list of parten dêrfan yn Frysktalige oersettings fan mear as 25 kompjûterprogramma's. Binne jo nijsgjirrich wurden? Tikje bygelyks it sykwurd triemmen yn Google en it wiist himsels.

English	Frisian	Dutch
<u>account</u>	rinnende rekken, -s / akkount	account
adaptor	útwreidingskaart	uitbreidingskaart
alias	skûlnamme	alias
alternative key ¹⁾	oarreakai [Alt]	alttoets
APP	applikaasje	applicatie
append query	taheakfraach	
at-sign [@]	aapke [@]	apenstaartje
attachment	taheakke, de	bijlage
autocue	ynstekskerm	autocue
<u>backslash</u> [\]	oerbekstreek [\]	backslash
[/]	foaroerstreek [/]	schuine streep
backspace	wisker	backspace
backtrace	paadtrochslach, de	backtrace
backup diskette	kopyskiif	backupdiskette
banner	klikbanier / klikreklame	banner
bookmark	blêdwizer	favoriet
boot, to	starte	opstarten
bounce keys	grage kaaien (kaaistjoering)	
browse, to	blêdzje	bladeren
browser	e-blêder	browser
bug	brek, de	bug
button	byldkaike, it	
<u>cable</u>	kabel	kabel
cache, to	(koart) bewarje	

cache	tuskenûnthâld	
cancel, to	ôfbrekke	annulieren
capitals lock	kaptaalskoattel	hoofdletter lock
carriage return	nijerigel(kaai)	returntoets
cartridge	inketpatroan, de	cartridge
CD burner	kompaktskiifbrâner	CD-brander
CD-ROM	kompaktskiif	cd-rom
CD-ROM	kompaktskiifstasjon	cd-romspeler
chat, to	tsjette	chatten
client	klant / kliïnt	cliënt
clipboard	klamboerd	klembord
clock frequency	klokfaasje	klokfrequentie
cloud computing	(kompjûter)kloftsjen, it	cloud computing
color depth	kleurdjipe (yn tal bitten)	kleurdiepte
compose, to	gearstalle	samenstellen
command	kommando	commando
computer	kompjûter / rekkenreau	computer
computer cloud	kompjûterkloft	computer cloud
content	ynhâld	content
Content Management System	byldstjoerde-ynformaasjebank	CMS
control key	kontrôlekaai [Ctrl]	controlettoets
cookie	koekje	cookie
copy, to	kopiearje	kopiëren
cpu, central processing unit	(sintrale)ferwurkingsienheid	microprocessor
crosstab query	krústabelfraach	
cursor	rinnerke / skowerke	muiswijzer
cursor shapes	bgl. aaisieder, pylkje	bijv. zandloper
cursor keys	stjoerknopkes	pijltjestoetsen
<u>database < databank</u>	kaartebak < databank	databank
debugger	útbrekprogramma	debugger
decode, to	ûntsiferje	decoderen
decryption	ûntsiferjen, it	decryptie
default setting	fersom- / standertynstelling	default setting
delete key	wiskkaai [Delete]	wistoets
desktop	buroblêd	bureaublad
dialog(ue) window	twaspraakfinster	dialogoogvenster
DVD, digital versatile/video disk	dûbelskiif	DVD

DIP switch (Dual In-line Package)	sirkwyskoattel	DIP switch
directory	triemtafel	directory
disclaimer > proclaimer	warskôging > foarbehâld	disclaimer > proclaimer
disk drive	skiifstasjon	diskettestation
disk label	skiifetiket	diskette-etiket
disk operating system	skiifbestjoeringssystem	DOS
diskette	skiif	diskette
download key	ynlaadknop	download-toets
download, to	ynlade	downloaden
drive letter	stasjonsletter	drive-letter
drop down menu	útklaplist	
DTP, desktop publishing	printreeskriuwe	elektronisch publiceren
<u>e-commerce</u>	webhannel / e-hannel	e-commerce
eject key	útsmytknop	uitwerpknop
ejector	útsmiter	uitwerper
e-mail	webpost / e-post	elektronische post
e-mail address	webadres / e-adres	e-mailadres
em dash	omtinkstreekje	aandachtstreekje
en dash	keppelstreekje	koppelteken
encode, to	fersiferje	coderen
encryption	fersiferjen, it	encryptie
end key	einsikerskaai [End]	end-toets
enter key	ynfierkaai [Enter]	enter-toets
escape key	útbrekker [Esc] / útbrekkaai	escape-toets
e-shop	webwinkel	webwinkel
explorer	ferkenner	verkenner
extension	taheaksel	extensie
<u>feed</u>	(nijs) oanfier / (nijs-)feed	feed
feedback	weromwurd	feedback
feedback, to	weromwurd jaan	feedback geven
field	fjild	veld
file ²⁾	triem, de ; triem <u>men</u> ; triemke	bestand
file name	triemnamme	bestandsnaam
firewall	brânmuorre	brandmuur
flatbedscanner	skenbank	flatbedscanner
folder	map	map
full screen	folsleinskerm	full screen

function key	funksjekaai	funktietoets
<u>gesture</u>	stjoering	
<u>hacker</u>	ynkringer	computerkraker
hand-held scanner	hânskenner	handscanner
hard disk	fêste skiif	harde schijf
hardware	apparatur	apparatuur
hash [#]	stekje, it [#]	hekje
hashtag	stekwurd (stekje + trefwurd)	hekwerk
hidden file	ferstoppe triem	verborgen bestand
home key	begjinsikerskaai [Home]	home-toets
hypertext	oarretekst	hypertekst
<u>icon</u>	ikoan	pictogram
inkjet printer	inketsnjitprinter	inkjetprinter
inline, to	ynrigelje	
insert key	ynfoechkaai [Insert]	insert-toets
interface	ferbiningsstik / -programma	
interface (shell)	ynterfaasje, de	
internet	ynternet	internet
internet provider	(ynternet)oanbieder/-kedizer	internetprovider
italic	skeanprinte	cursief
<u>jumper</u>	stekbrechje	jumper
<u>key gesture</u>	kaaistjoering	
keyboard ¹⁾	kaaiboerd	toetsenbord
keyboard shortcut	kaaiekombinaasje	sneltoets
<u>landscape</u>	lizzende print / lânskip	liggende afdruk / landschap
laptop	skoatkompjûter	laptop
laser printer	ljochtprinter	laserprinter
LED, light-emitting diode	diode-lampke	LED
letter key	letterkaai	lettertoets
link	skeakel / link, -en	koppeling
log in	oanmelde	aanmelden
log out	ôfmelde	afmelden
loop	luds	loop
<u>make-table query</u>	tabellarfraach	
matrix printer	nulleprinter	matrixprinter
menu	karlist / menu	menu
(micro)chip	(mikro)tsjip, -pen; -ke	(micro)chip
MIME type	triemtype	bestandstype

mode	stân	mode
modem	sinjaaloersetter, de	modem
monitor / screen	byldskerm	beeldschirm
motherboard	memmeboerd	stysteemplaat
mouse	mûs	muis
mouse gesture	mûsstjoering	
mouse pad	mûsmatte	muismat
<u>number key</u>	siferkaai	cijfertoets
number lock	siferskoattel	nummerlock
nickname	bynamme	bijnaam
node	knooppunt	
<u>off-line</u>	gjin ferbining	offline
off the record	sûnder trochslach	off the record
OK	ree / okee	Oké
on-line	ferbining	online
open source	iepen-boarne	
overwrite, to	der oerhinne skriuwe	overschrijven
<u>packman</u>	grôpert	happertje
page down	skermfoarút(kaai) [Page Down]	page down
page up	skermtebek(kaai) [Page Up]	page up
password	wachtwurd	wachtwoord
paste, to	plakke	plakken
path	paad	pad
peer to peer	lykwaardige (kompjûters)	
photo editing	byldbewurking	beeldbewerking
pictogram	byldkaike, it	pictogram
piping	as troch in piip liede	
pixel	byldpunt	beeldpunt
plug and play	ynstekke en ferjitte	insteken en vergeten
plug-in (hardware)	stekker	plug-in
plug-in (software)	ynsettriem, de	plug-in
port	poarte	poort
portrait	steande print / portret	staande afdruk / portret
print screen	skermprintkaai	print screen
	printallyk, de	afdrukvoorbeeld
proxy	tusken-	proxy
<u>query</u>	beheinfraach	zoekopdracht

query, to	freegje	
query field	fraachfjild	
query parameter	fraachbetingst	query-parameter
Quit	útgong / slute	afsluiten
<u>RAM, Random Access Memory</u>	skriuwûnthâld	werkgeheugen
range	berik	range
record (file)	rigel	rij
recycle bin	papierkoer	prullenmand
redirect, to	omliede	omleiden
refresh, to	fernije	vernieuwen
rename, to	omneame	renamen
requery, to	opnij freegje	
rewritable CD-ROM	kompaktskiif	rewritable cd-rom
rip, to	rippe	
ROM, Read-Only Memory	lêsûnthâld	leesgeheugen
<u>save, to</u>	bewarje	opslaan
scanner	byldnimmer/ skenner	scanner
screen resolution	byldskerpte	beeldschermresolutie
screensaver	byldsekering (sinjaalsekering)	screensaver
scroll bar	rolbalke / skobalke	schuifbalk
scroll lock	skermskoattel / rolskoattel	scroll lock
search engine	sykmasine	zoekmachine
server	memmekompjûter / tsjinner	server
setup	opset, de	setup
	ynsetprogramma	installatieprogramma
	skrasprogramma	de-installatieprogramma
shell	skyl	shell
shift key	skiftkaai	shifttoets
site map	websteeskema	site map
slash	foaroerstreek / skeane streek	schuine streep
slot	útwreidingsslúf	uitbreidingsleuf
smiley	glimke	smiley
software	programmatuer	programmatuur
sound card	lûdkaart	geluidskaart
source	boarne	bron
space bar	spaasjebalke	spatiebalk
spam	ûnpost	spam
spin-off	byrisping	spin-off

spreadsheet	rekkenblêd / rekkenboerd	rekenblad
start page	begjinskerm	homepage
sticky keys	fertrage kaaïen (kaaïstjoering)	
system disk / bootable disk	startskiif	stysteemdiskette
system tools	stysteemmark	
<u>tabulator key</u>	tabelkaai	tabulatortoets
tag	mark	tag
tag, to	markearje	
text editor	tekstbewurker	tekstverwerker
tooltip	oanwizing	tooltip
touchscreen	taastskerm	aanraakscherm
trace	trochslach	trace
tree	triembeam (diagram)	tree
twitter, to	twitterje, tsjetterje	twitteren
<u>update query</u>	bywurkfraach	
upgrade, to	opwurdearje	upgraden
upload, to	oplade	uploaden
USB stick	USB-pinne	USB stick
<u>videoboard</u>	grafyske kaart	grafyske kaart
virus scanner	firusker /-skanner	virus scanner
volume label	skiifnamme	volumelabel
<u>weblog</u>	webloch / bloch	weblog / blog
weblog, to	weblogje / blogje	webloggen / bloggen
web portal	webportaal	webportal
web site	webstee, it / webstek, it	website
window	fïenster	venster
wireless broadband internet	triedleas breedbânynternet	draadloos breedband internet
WWW, World Wide Web	wrâld-wiid-web	wereld wijd web
worm	wjirm (soart firus)	worm
write-protection	skriuwskoattel	schrijfbeveiliging
zoom, to	ferseamje	zoom
zoom in	deryn seamje	inzoomen
zoom out	derút seamje	uitzoomen

1) Yn 'e list is de oersetting key = kaai as yn seinkaai útwurke, mar fansels kinne jo dêr ek 'toets' foar brûke.

2) Triem (folsleine rige kompjûterkoaden - CJ)

Gauris wurdt der frege, wêrom't ik it Ingelske 'file' net mei it Fryske 'bestân' oerset haw. It wurd 'bestân' yn it wurdboek (WFT) jout gjin brûkbere omskriuwing dy't de spesifike oardering fan it Ingelske wurd 'file' yn him hat. It germanisme 'Bestand', dat de Nederlanners wol en krekt de Dútsers net brûke, is folle mear in mannichtewurd.

Ik bin nei de boarne, it Ingelsk, weromgien. Computation = rekkenjen. Computer file stiet foar in rige nul-/ienkoaden. It Frysk ken mei it rekkenbegryp 'triem' in spesifyk wurd foar 'in rige sifers', dêrom haw ik it wurd 'triem' oan it Taalburo (FA) foarlein.

3) De earste kompjûterboeken brûkten by it ferwizen nei in kaai op it kaaiboerd de Ingelske ôfkoarting fan it kaaiboerd tusken [kante heakken]. Yn 'e list wurdt dat ta foarbyld ek in pear kear dien.

Sykje jo in beskate oersetting? => [towufry\(aapke\)tele2.nl](mailto:towufry(aapke)tele2.nl)

Feanwâlden, bywurke simmer 2012, C. Jousma